

Sygn. akt II C 532/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020r.

Sąd Okręgowy w G. (...) Ośrodek (...) w R. II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: Sędzia Barbara Konińska

Protokolant: Małgorzata Spendel

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2020r. w R.

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) sp. z o.o. w R.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) sp. z o. o. w R. na rzecz powoda J. S. kwotę 1.102.153,76 zł (jeden milion sto dwa tysiące sto pięćdziesiąt trzy złote siedemdziesiąt sześć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 23 lutego 2016 roku;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 18.856,60 zł (osiemnaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem kosztów procesu;
4. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w G. kwotę 45.723,72 zł (czterdzieści pięć tysięcy siedemset dwadzieścia trzy złote siedemdziesiąt dwa grosze) z tytułu kosztów sądowych.

Przewodnicząca

Sygn. akt II C 532/18

(...)

Pozwem wniesionym 4 października 2018 roku J. S. domagał się zasądzenia od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. kwoty 1.174.397,87 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 14 lutego 2016 roku oraz zasądzenia kosztów procesu.

Uzasadniając swoje żądanie wskazał, że na mocy oświadczenia z 19 kwietnia 2010 roku odstąpił od umowy o roboty budowlane zawartej z pozwaną, korzystając z uprawnień z rękojmi, z uwagi na istotne wady budynku, które zostały zatajone przez wykonawcę. Wskazał też, że skutkiem odstąpienia było powstanie po stronie powoda wierzytelności z tytułu zwrotu wynagrodzenia wypłaconego stronie pozwanej. Dodał, że o skuteczności odstąpienia przesądził ostatecznie Sąd Apelacyjny w K. (...) w wyroku z 7 listopada 2017 roku, sygn. akt I ACa 623/16. Podał, że na dochodzoną należność składa się: 312.300,00 zł tytułem wynagrodzenia zapłaconego pozwanej oraz 862.097,87 zł wyegzekwowane w toku postępowania egzekucyjnego, w tym 378.124,63 zł tytułem części należności głównej, 411.729,13 zł tytułem części odsetek i 72.244,11 zł tytułem kosztów sądowych.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Zarzuciła, że wykonany przez nią budynek nie zawierał wad, a nawet jeśli przyjąć ich istnienie, to termin na wykonanie uprawnień z ręką upłynął w 2008 roku. Zakwestionowała skuteczność oświadczeń powoda o odstąpieniu od umowy i potrąceniu wierzytelności przysługującej jej względem pozwanej. Wskazała, że sąd nie jest związany uzasadnieniem wyroku Sądu Apelacyjnego, w którym przesądzono o skutecznym odstąpieniu przez powoda od umowy. Nadto pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd ustalił następujące fakty:

J. S. i poprzednik prawny pozwanej (...) SA w R. zawarli 20 marca 1996 roku umowę o kapitalny remont kamienicy położonej w R. przy ulicy (...), stanowiącej własność powoda, zgodnie z projektem opracowanym przez wykonawcę. Termin rozpoczęcia prac ustalono na 2 stycznia 1996 roku. Obiekt był zaprojektowany jako budynek mieszkalno – usługowy.

Podczas wykonywania robót okazało się, że stan techniczny kamienicy jest zły, zachodzi konieczność rozbiórki części obiektu, a wykonanie remontu groziło katastrofą budowlaną. W związku z czym 30 maja 1997 roku strony zawarły kolejną umowę o roboty budowlane, na mocy której inwestor powierzył wykonawcy kontynuację remontu kapitalnego kamienicy, z nowym projektem zatwierdzonym przez Wydział Urbanistyki Architektury. Nowy projekt został sporządzony przez G. M. i M. N.. Budynek miał zostać przeznaczony na działalność usługowo-gastronomiczną. W budynku powód planował prowadzić restaurację z salą taneczną.

Zakres prac obejmował rozbiórkę i odbudowanie znacznej części kamienicy oraz dobudowa nowego budynku. Termin rozpoczęcia robót wyznaczono na 16 czerwca 1997

Sygn. II C 532/18

roku, a termin zakończenia robót na 31 września 1997 roku. W umowie postanowiono, że wysokość wynagrodzenia ryczałtowego nie może przekroczyć 530.000,00 zł bez względu na wysokość podatku VAT zawartego w robociznie i materiałach budowlanych. Wynagrodzenie miało być wypłacane wykonawcy w miesięcznych ratach do 10 dnia każdego miesiąca. Kierownikiem budowy był pracownik pozwanej.

Aneks do umowy nr (...) z 23 czerwca 1998 roku wyznaczono nowy termin zakończenia robót i zgłoszenia obiektu do odbioru na 31 lipca 1998 roku. Na etapie prac wykończeniowych strony zawarły aneks do umowy, w którym zlecono wykonawcy przeprowadzenie prac dodatkowych. Wynagrodzenie natomiast zostało podwyższone do kwoty 533.000,00 złotych.

Dowód: umowy wraz z aneksami k. 137-142; decyzja administracyjna k. 143, 146-147; postanowienia organu administracyjnego k. 144-145; projekt budowlany wraz z aneksem k. 263-344; przesłuchanie powoda k. 388v.-389.

W trakcie wykonywania prac powód odwiedzał budowę 1-2 razy w tygodniu. Powód nie zatrudnił inspektora nadzoru, gdyż nie było takiego wymogu. J. S. nie posiada wiedzy z zakresu budownictwa. Roboty budowlane były odbierane częściami od 1998 roku. Powód tytułem wynagrodzenia za wykonanie robót zapłacił pozwanej łącznie 312.300,00 zł. 30 października 1998 roku sporządzono protokół odbioru, w którym powód zgłosił zastrzeżenia co do zgodności wykonania obiektu z pozwoleniem na budowę, jednocześnie odmawiając odbioru budynku i zapłaty pozostałej części wynagrodzenia.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 388v.-389; protokół odbioru robót budowy k. 150- 217; protokół k. 218-222.

Wobec odmowy zapłaty wynagrodzenia (...) SA w R. wniosła pozew przeciwko J. S., w którym domagała się zasądzenia łącznie kwoty 574.092,20 zł wraz z odsetkami, tytułem wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych na podstawie umowy z 30 maja 1997 roku.

J. S. 12 kwietnia 1999 roku wniósł przeciwko (...) SA w R. powództwo wzajemne, w którym żądał zasądzenia od spółki 176.650,00 zł z ustawowymi odsetkami. Pozwany – powód wzajemny domagał się zapłaty z tytułu kary umownej wynoszącej 5% ceny całkowitej oraz zwrotu kwoty 150.000,00 zł wpłaconej warunkowo na poczet robót budowlanych.

Dowód: powództwo k. 2-8 akt II C 70/01 SO w G. (...) – OZ w R.; powództwo wzajemne k. 126-128 akt II C 70/01 SO w G. (...) – OZ w R..

Wyrokiem Sądu Okręgowego w G. (...) z 31 grudnia 2002 roku, sygn. akt II C 70/01 zasądzone od J. S. na rzecz (...) SA w R. kwotę 388.532,70 zł z odsetkami od kwoty 92.680,70 zł od 30 marca 1999 roku i od kwoty 295.852 zł od 21 czerwca 2000 roku w wysokości 24% rocznie od 30 marca 1999 roku do 14 maja 1999 roku, 21% rocznie od 15 maja 1999 roku do 31 października 2000 roku, 30% rocznie od 1 listopada 2000 roku do 14 grudnia 2001 roku, 20% rocznie od 15 grudnia 2001 roku do 24 lipca 2002

Sygn. akt II C 532/18

roku, 16% rocznie od 25 lipca 2002 roku, zaś w razie zmiany wysokości odsetek z ustawowymi odsetkami. W pozostałej części powództwo zostało oddalone. Powództwo wzajemne J. S. zostało oddalone w całości. Orzeczenie uprawomocniło się na skutek oddalenia apelacji powoda wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. (...) z 19 marca 2004 roku, sygn. akt I ACa 841/03.

Dowód: wyrok k. 473 akt II C 70/01 SO w G. (...) – OZ w R.; wyrok k. 1005 akt I ACa 623/16 SA w K..

Od 1999 roku do około 2006 roku powód w budynku prowadził restaurację. W 2005 roku w związku z awarią kanalizacji powód zlecił przeprowadzenie prac odkrywkowych. Podczas przeprowadzania robót stwierdzono, że budynek nie posiada ław fundamentowych. J. S. zlecił sporządzenie dwóch prywatnych ekspertyz przez rzeczoznawców budowlanych. Powód bezskutecznie wzywał pozwaną do usunięcia wad.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 388v.-389; ekspertyza budowlana k. 276-301; ekspertyza stanu technicznego kamienicy 309-354.

Prace w obiekcie zostały przez pozwaną przeprowadzone niezgodnie z projektem i sztuką budowlaną. Roboty budowlane zostały wykonane z istotnymi wadami w zakresie miejscowych braków ław fundamentowych, znacznych braków mimośrodowego posadowienia ścian nośnych na ściankach fundamentowych i ławach fundamentowych, miejscowych braków zbrojenia stref dolnych żeber stropu A., wykonania wylewki na stropie A. znacznie zwiększającej jego ciężar własny. Budynek posiadał również inne wady w postaci braku stropów pośrednich powodujących przenoszenie obciążeń konstrukcji dachu nie ujętych w projekcie, niezgodnej z projektem: wysokości kondygnacji, liczby stopni schodowych i szerokości klatki schodowej. Użytkowanie obiektu, zwłaszcza w sposób przewidziany przez inwestora – jako restauracja i sala taneczna - może wiązać się z zagrożeniem życia i zdrowia ludzi.

Dowód: opinia i uzupełniająca opinia biegłego sądowego z zakresu budownictwa T. W. k. 1775-1799, k. 1838-1850 akt I ACa 623/16 SA w K..

Decyzją Prezydenta Miasta R. z 18 lutego 2006 roku uchylono decyzję o zezwoleniu na wykonanie robót oraz decyzję o kontynuacji robót na nieruchomości położonej przy ulicy (...) w R., z uwagi na dokonanie przez inwestora istotnych odstępstw od zatwierdzonych projektów budowlanych.

W dniu 5 maja 2008 roku na skutek podjęcia postępowania administracyjnego w sprawie zgodności z przepisami sprawa budowlanego w zakresie robót budowlanych na nieruchomości przy ulicy (...) w R., dokonano kontroli pracowników Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w R.. W trakcie oględzin inspektor nadzoru budowlanego stwierdził wady budynku.

Dowód: decyzja k. 223; postanowienie k. 227; postanowienie k. 227; protokół k. 228-230.

Sygn. akt II C 532/18

W toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku pozwanej przeciwko powodowi, na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w G. (...) z 31 grudnia 2002 roku, sygn. akt II C 70/01 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, dokonano sprzedaży licytacyjnej nieruchomości położonej przy ulicy (...). W wyniku podziału sumy uzyskanej z egzekucji, dokonanej postanowieniem Sądu Rejonowego w R. z 15 września 2008 roku, sygn. akt I Co 2674/04 pozwana otrzymała kwotę 862.097,87 zł, w tym 378.124,63 zł tytułem części należności głównej, 411.729,13 zł tytułem części należności odsetkowych i 72.244,11 zł tytułem kosztów sądowych.

Dowód: postanowienie SR w Rybniku k. 26-29.

Pismem z 19 kwietnia 2010 roku, doręczonym pozwanej 27 kwietnia 2010 roku powód odstąpił od umowy o roboty budowlane zawartej 30 maja 1997 roku, jednocześnie składając oświadczenie o potrąceniu wierzytelności przysługującej mu względem pozwanej z tytułu zwrotu wynagrodzenia.

Dowód: oświadczenie o odstąpieniu od umowy i potrąceniu wierzytelności wzajemnej k. 231.

Na skutek odstąpienia od umowy o roboty budowlane i złożenia oświadczenia o potrąceniu Sąd Apelacyjny w K. (...) wyrokiem z 7 listopada 2017 roku, sygn. akt I ACa 623/16 zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. (...) z 19 grudnia 2012 roku, sygn. akt II C 112/11 w ten sposób, że pozbawił wykonalności tytułu egzekucyjnego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w G. (...) z 31 grudnia 2002 roku, sygn. akt II C 70/01, zaopatrzony w klauzulę wykonalności, w części co do: należności głównej w wysokości 10.408,07 zł oraz odsetek od 13 lipca 2016 roku w wysokości 18.969,67 zł i dalszych odsetek od 14 lipca 2016 roku, w pozostałej części oddalił powództwo oraz oddalił częściowo apelację powoda.

Dowód: wyrok k. 1899 akt I ACa 623/16 SA w K..

Pismem z 4 lutego 2016 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 1.174.397,87 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w terminie 7 dni od doręczenia pisma.

W odpowiedzi z 15 lutego 2016 roku pozwana odmówiła zapłaty żądanej kwoty.

Dowód: wezwanie do zapłaty k. 30; odpowiedź na pismo k. 31.

Pozwana spółka prowadzi działalność gospodarczą od 28 lat.

Dowód: przesłuchanie przedstawiciela pozwanej k. 389.

Sąd dopuścił dowód z opinii i uzupełniającej opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa T. W. sporządzoną w toku postępowania apelacyjnego przed Sądem Apelacyjnym w K. (...) w sprawie o sygn. I ACa 623/16, na podstawie art. 278¹ k.p.c.

Sąd nie dał wiary zeznaniom prezesa pozwanej spółki w zakresie, w jakim prezes zarządu pozwanej wskazywał, że prace zostały budowlane wykonane w sposób prawidłowy,

Sygn. akt II C 532/18

niewadliwy, zgodnie z planem i sztuką budowlaną, jak również kwestionował zatajenie wad przed powodem. Zeznania prezesa pozwanej w tym zakresie jest sprzeczne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności z opinii biegłego sądowego T. W. oraz z zeznaniami powoda. Z dowodów tych jednoznacznie wynika, iż budynek posiadał wady istotne między innymi w postaci miejscowych braków ław fundamentowych. Z uwagi na charakter wad i ich umiejscowienie, ujawniły się one dopiero w 2005 roku w związku z przeprowadzeniem prac odkrywkowych. Sam prezes zarządu pozwanej przyznał, iż nie jest możliwe aby ławy fundamentowe zniknęły, ale możliwe jest posadowienie budynku bez ław. Ponadto zeznania prezesa pozwanej dotyczące braku wad są sprzeczne z dowodami urzędowymi w postaci dokumentacji administracyjnej,

w szczególności decyzją Prezydenta Miasta R. z 18 lutego 2006 roku, w która uchylono decyzje o pozwoleniu na wykonywanie i kontynuacje robot budowlanych, wobec istotnych odstępstw inwestora od zatwierdzonych projektów budowlanych.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. Sąd oddalił wnioski dowodowe strony pozwanej o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków oraz dokumentów niezalączonych do akt sprawy, oceniając, iż wnioski te zmierzają jedynie do przedłużenia postępowania. Nadto wnioski te były zbędne dla rozstrzygnięcia wobec przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego T. W. sporządzonej w toku postępowania apelacyjnego przed Sądem Apelacyjnym w K. (...) w sprawie o sygn. I ACa 623/16. Nadto mając na uwadze, że Sąd jest związany wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K. (...) z 7 listopada 2017 roku, sygn. akt I ACa 623/16, w tym również okolicznościami faktycznymi, które legły u podstaw wyroku należy uznać, że przeprowadzenie dowodów na okoliczności, które zostały już ustalone w ww. wyroku zmierza jedynie do przedłużenia postępowania. W ocenie sądu materiał dowodowy, którym dysponował Sąd był wystarczający do rozpoznania sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W myśl art. 556 § 1 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w chwili zawarcia umowy – t.j. Dz.U. z 1997 r. , poz. 43.272) sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę zmniejszającą jej wartość lub użyteczność ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub z przeznaczenia rzeczy, jeżeli rzecz nie ma właściwości, o których istnieniu zapewnił kupującego, albo jeżeli rzecz została kupującemu wydana w stanie niezpełnym (rękojmią za wady fizyczne). Stosownie zaś do treści art. 560 § 1 k.c. jeżeli rzecz sprzedana ma wady, kupujący może od umowy odstąpić albo żądać obniżenia ceny. Jednakże kupujący nie może od umowy odstąpić, jeżeli sprzedawca niezwłocznie wymieni rzecz wadliwą na rzecz wolną od wad albo niezwłocznie wady usunie. Ograniczenie to nie ma zastosowania, jeżeli rzecz była już wymieniona przez sprzedawcę lub naprawiana, chyba że wady są nieistotne. Przepis art. 568 § 1 i 2 k.c., który na mocy art. 656 § 1 w zw. z art. 638 k.c. ma również zastosowanie do umowy o roboty budowlane, stanowi, że uprawnienia z tytułu rękojmi za wady fizyczne wygasają po upływie roku, a gdy chodzi o wady budynku - po upływie lat trzech, licząc od dnia, kiedy rzecz została

Sygn. akt II C 532/18

kupującemu wydana. Upływ powyższych terminów nie wyłącza wykonania uprawnień z tytułu rękojmi, jeżeli sprzedawca wadę podstępnie zataił.

Zgodnie z art. 494 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy – t.j. Dz. U. z 2010 r., poz. 40.222) strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy; może żądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

Bezspornym w sprawie było, iż strony zawarły 30 maja 1997 roku umowę o roboty budowlane, powód zapłacił pozwanej wynagrodzenie w łącznej wysokości 312.300 zł, natomiast na mocy wyroku Sądu Okręgowego w G. (...) z 31 grudnia 2002 roku, sygn. akt II C 70/01, wyegzekwowano od powoda 862.097,87 złotych. Spór pomiędzy stronami dotyczył posiadania przez obiekt wad istotnych i zatajenia ich przez pozwaną, a także skuteczności odstąpienia przez powoda od umowy o roboty budowlane, w związku z wykonaniem uprawnień przysługujących mu z rękojmi za wady.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego niewątpliwym dla sądu było, iż obiekt budowlany wykonany przez pozwaną posiada wady istotne w postaci braków ław fundamentowych, znacznych braków mimośrodowego posadowienia ścian nośnych na ściankach fundamentowych i ławach fundamentowych, miejscowych braków zbrojenia stref dolnych żeber stropu A., wykonania wylewki na stropie A. znacznie zwiększającej jego ciężar własny. Wskazane wady z uwagi na ich charakter i umiejscowienie zostały przez pozwaną zatajone. W 2005 roku podczas problemów z kanalizacją powód zlecił wykonanie prac odkrywkowych, podczas których stwierdzono częściowy

brak ław fundamentowych. Powód nie był w stanie wykryć tych wad podczas odbioru budynku, nawet zachowując należytą staranność przy badaniu obiektu, gdyż ławy fundamentowe umiejscowione są pod powierzchnią. Dopiero przeprowadzenie w 2005 roku prac odkrywkowych spowodowało wykrycie wskazanych wad. Pozwana mimo wezwań nie przystąpiła do usunięcia wad, usilnie kwestionując ich występowanie. Nawet zresztą w toku rozprawy w niniejszej sprawie prezes zarządu pozwanej przekonywał powoda i Sąd, że ławy fundamentowe zostały wykonane pod całym obiektem.

Odnosząc się do zarzutów pozwanej należy wskazać, że biegła z zakresu budownictwa sporządzająca opinię do sprawy toczącej się przez Sądem Okręgowym w G. (...) pod sygn. II C 70/01 dokonywała oględzin budynku przed 2005 rokiem, kiedy to zostały przeprowadzone przez powoda prace pod powierzchnią. Zatem w tym czasie nie mogła stwierdzić wad budynku w postaci braku ław fundamentowych bez prac odkrywkowych, te zaś nie zostały wówczas przeprowadzone. Sam powód nie miał wówczas wiedzy o występowaniu tych wad i nie mógł skutecznie podnosić tych zarzutów w toku toczącego się wtedy postępowania.

Mając na uwadze, że wady budynku miały charakter istotny oraz zostały przez pozwaną zatajone powód mógł skorzystać z uprawnień z rękojmi w postaci odstąpienia od umowy o roboty budowlane na podstawie art. 568 § 1 i 2 k.c. w. zw. z art. 656 § 1 i art. 638 k.c., mimo upływu 3-letniego terminu do skorzystania z uprawnień z rękojmi, licząc od dnia wydania obiektu.

Sygn. akt II C 532/18

Należy przy tym wskazać, iż na mocy art. 365 § 1 k.p.c. te okoliczności faktyczne zostały już przy tym przesądzone w prawomocnym wyroku Sądu Apelacyjnego z 7 listopada 2017 roku, sygn. akt I ACa 623/16. Nie można zgodzić się z pozwaną, że moc wiążąca wyroku dotyczy związania tylko treścią jego sentencji. Moc wiążącej nie ma uzasadnienie wyroku, jednakże oczywistym jest że związanie orzeczeniem sądu rozciąga się na te ustalenia faktyczne zawarte w jego uzasadnieniu, na podstawie których bezpośrednio sąd zindywidualizował normę prawną, czemu dał wyraz w rozstrzygnięciu. Jak wskazuje się również w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych zgodnie z art. 365 k.p.c. związanie wyrokiem sądu cywilnego oznacza brak możliwości zignorowania zarówno ustaleń faktycznych stanowiących bezpośrednio podstawę rozstrzygnięcia, jak i podstawy prawnej. Nie jest dopuszczalne odmienne ustalenie zaistnienia, przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń faktycznych w kolejnych procesach sądowych, chociażby przedmiot tych spraw się różnił. Mocą wiążącą objęte jest to, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. Moc wiążącą uzyskuje bowiem rozstrzygnięcie o żądaniu w powiązaniu z jego podstawą faktyczną i w kolejnym postępowaniu sąd ma obowiązek przyjąć, że istotna z punktu widzenia zasadności żądania kwestia kształtowała się tak, jak to zostało ustalone w prawomocnym wyroku. Związanie stron (oraz wyjątkowo innych osób), o którym mowa w art. 365 k.p.c. oznacza, że inne sądy są związane prejudykalnie, czyli nie mogą dokonać odmiennej oceny prawnej roszczenia, niż zawarta w prejudykacie, ale także nie mogą dokonać odmiennych ustaleń faktycznych. Jest to tzw. pozytywny aspekt prawomocności materialnej. W rezultacie uprawomocnienia się takiego orzeczenia nikt nie może kwestionować nie tylko faktu jego istnienia, lecz także jego treści i to nawet bez względu na to, czy był, czy też nie był stroną postępowania zakończonego tym orzeczeniem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8.08.2019r., I AGa 47/19). Co więcej, związanie prawomocnym wyrokiem, o jakim mowa w art. 365 § 1 k.p.c., oznacza, iż sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w pewnej sprawie, a która ma znaczenie prejudykalne w innej sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjął sąd w prawomocnym wcześniejszym wyroku, nawet jeżeli argumentacja prawna, na której opiera się to rozstrzygnięcie jest nietrafna (wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 2019 r., II PK 300/17).

Jednocześnie Sąd nie kwestionuje związania prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w G. (...) z dnia 31 grudnia 2002 roku, sygn. akt II C 70/01. Jednakże przedmiotem tejże sprawy było roszczenie spółki o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wykonania umowy o roboty budowlane oraz roszczenie J. S. o zapłatę kary umownej. Sąd Okręgowy wówczas nie rozstrzygał o uprawnieniach inwestora z tytułu rękojmi. Powód jedynie ubocznie zgłaszał, że budynek posiada wady. Z uprawnień z tytułu rękojmi w tamtym procesie nie skorzystał, oświadczenie o odstąpieniu od umowy złożył po jego zakończeniu i wyrzuci zatajonych przez pozwaną wad.

Za niezasadne należy również uznać zarzuty pozwanej dotyczącej wad wyroku Sądu Apelacyjnego z 7 listopada 2017 roku, sygn. akt I ACa 623/16. Kwestionowany przez pozwaną wyrok jest prawomocny, natomiast sąd rozpoznający sprawę nie jest uprawniony do badania jego zasadności.

Sygn. akt II C 532/18

Odnosząc się do twierdzeń pozwanej dotyczącej obowiązku ustalenia wzajemnych wierzytelności obydwu stron umowy należy wskazać, że sąd z urzędu nie orzeka o obowiązku powoda jednoczesnego zwrotu wzajemnego świadczenia. Pozwana domagając się zwrotu świadczenia wzajemnego powinna wystąpić z powództwem wzajemnym bądź wytoczonym w odrębnym postępowaniu. Pozwana nie złożyła powództwa wzajemnego, zatem Sąd nie był zobligowany do ustalenia wysokości ewentualnego świadczenia wzajemnego, który miałby obowiązek zwrócić powód w związku z odstąpieniem od umowy.

Na uwzględnienie nie zasługuje również zarzut przedawnienia roszczenia powoda o zwrot świadczenia. W orzecznictwie przyjmuje się, że roszczenia uprawnionego mające swoje źródło w odstąpieniu od umowy na podstawie art. 494 k.c. przedawniają się na podstawie i w terminie określonym w art. 117 k.c. i 118 k.c. (wyrok SN z 21.10.2010 r., IV CSK 112/10). Zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Do dnia 9 lipca 2018 roku termin przedawnienia roszczeń wynosił dziesięć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie 10-letni termin przedawnienia, gdyż w myśl przepisów międzyczasowych - art. 5 ust. 2 zd. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 8 czerwca 2018 r.) jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Wbrew twierdzeniom pozwanej bieg 10-letniego terminu przedawnienia rozpoczął się 27 kwietnia 2010 roku, z chwilą doręczenia pozwanej oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Bieg terminu przedawnienia nie rozpoczął się bowiem w 2008 roku w chwili wyegzekwowania należności od powoda. Powód dochodzi zwrotu świadczeń na skutek odstąpienia od umowy, nie zaś roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, czy zwrotu nienależnego świadczenia. Roszczenie powoda stało się wymagalne zatem z chwilą złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy i wezwaniem do zwrotu zapłaconego wynagrodzenia, co miało miejsce 27 kwietnia 2010 roku (data doręczenia oświadczenia organowi pozwanej). Termin przedawnienia nie mógł rozpocząć biegu przed złożeniem oświadczenia o odstąpieniu od umowy, a tym samym przed wymagalnością roszczenia, już w 2008 roku. Termin przedawnienia upłynąłby zatem najwcześniej 27 kwietnia 2020 roku, jednakże z uwagi na wytoczenie powództwa 4 października 2018 roku, bieg terminu uległ przerwaniu.

Zdaniem sądu nawet jeśli przyjąć 3-letnim termin przedawnienia roszczeń powoda, to zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną w świetle okoliczności sprawy należy ocenić jako sprzeczny z zasadami współzycia społecznego. Pozwana wykonując umowę o roboty budowlane dopuściła się poważnych zaniedbań, wykonując budynek niezgodnie z zatwierdzonym projektem oraz sztuka budowlaną, tym samym stwarzając zagrożenie dla życia i zdrowia użytkowników budynku. Dochodząc zapłaty za wykonane roboty miała świadomość istotnych wad obiektu i celowo, umyślnie zataiła ich obecność przez powodem. Takie zachowanie niewątpliwie nie może korzystać z ochrony prawnej, jako rażąco sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Sygn. akt II C 532/18

Mając na uwadze, że powód wykonał uprawnienia z rękojmi i skutecznie odstąpił od umowy o roboty budowlane, pozwana na podstawie art. 494 k.c. była zobowiązana do zwrotu wszystkiego, co otrzymała od powoda na mocy umowy. Zatem pozwana obowiązana była do zwrotu powodowi wypłaconego wynagrodzenia w kwocie 312.300 zł oraz

wyegzekwowanego świadczenia na mocy wyroku Sądu Okręgowego w G. (...) z 31 grudnia 2002 roku, sygn. akt II C 70/01 w kwocie 795.853,76 zł, obejmującego należność główną z tytułu dochodzonego wynagrodzenia w kwocie 378.124,63 zł oraz należność odsetkową w kwocie 411.729,13 zł.

W pozostałej części, co do zwrotu wyegzekwowanych kosztów sądowych w kwocie 72.244,11 zł, powództwo podlegało oddaleniu. Na podstawie przepisu art. 494 k.c. strona odstępująca od umowy wzajemnej może domagać się zwrotu przedmiotu świadczenia. Niewątpliwie kosztów sądowych zasądzonych od powoda na rzecz pozwanej nie można uznać za przedmiot świadczenia umowy o roboty budowlane. Przedmiotem świadczenia umowy o roboty budowlane inwestora jest wynagrodzenie za wykonanie robot oraz ewentualnie odsetki naliczone od wynagrodzenia. Kwota 72.244,11 zł z tytułu wyegzekwowanych kosztów sądowych nie została przekazana pozwanej w związku z wykonaniem umowy o roboty budowlane, lecz została poniesiona przez powoda w związku z przegraniem procesu i wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Wobec tego nie było podstaw do zasądzenia tej kwoty na podstawie art. 494 k.c. – a taka była wyłącznie podstawa faktyczna i prawna niniejszego sporu. Podstawą tą Sad orzekający był związany zgodnie z art. 321 k.p.c. Tym samym, w tej części roszczenie powoda podlegało oddaleniu.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od 23 lutego 2016 roku, w pozostałej części oddalając powództwo. Roszczenie z art. 494 k.c. ma charakter roszczenia bezterminowego. Zatem zgodnie z art. 455 k.c. świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Powód domagał się zasądzenia odsetek ustawowych od należności głównej od 14 lutego 2016 roku, jednocześnie wskazując, że wezwał pozwaną pismem z 4 lutego 2016 roku do zapłaty kwoty 1.174.397,87 zł w terminie 7 dni od doręczenia pisma. Jednocześnie powód nie przedłożył dowodu doręczenia wezwania pozwanej, z którego wynikałoby, że pozwana otrzymała pismo 6 lutego 2016 roku. Odpowiedź pozwanej na wezwanie datowana jest na 15 lutego 2016 roku, co pozwala przyjąć, iż w tej dacie pismo powoda zostało skutecznie doręczone pozwanej. Przyjmując, iż wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanej 15 lutego 2016 roku, termin do spełnienia świadczenia upłynął 22 lutego 2016 roku, a tym samym od 23 lutego 2016 roku powód mógł domagać się odsetek ustawowych za opóźnienie.

Wobec częściowego uwzględnienia powództwa, w oparciu o art. 100 k.p.c. koszty procesu zostały stosunkowo rozdzielone pomiędzy stronami. Powód wygrał sprawę w 93,85%, pozwany w 6,15%. Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się: opłata od pozwu - 10.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych- 10.800 złotych, łącznie 20.800 złotych. Zaś na koszty procesu poniesione przez pozwanego wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w oparciu o § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - 10.800 zł. Łącznie koszty procesu wyniosły 31.600 złotych. Powód powinien ponieść koszty w wysokości 1.943,40 zł (31.600 x 6,15%), zaś pozwany w wysokości 29.656,60 zł (31.600 x 93,85%). Pozwana winna zwrócić powodowi różnicę kosztów poniesionych z kosztami należnymi, tj. 18.856,60 zł (20.800 – 1.943,40) Tym samym na podstawie, powołanych przepisów zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 18.856,60 zł tytułem kosztów procesu.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w prawach cywilnych Sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w G. (...) kwotę 45.723,72 złotych tytułem opłaty od pozwu, z której części powód został zwolniony.

Sędzia:

/B. Konińska/

R., dnia 2 marca 2020r.

ZARZĄDZENIE

1. odnotować wpływ uzasadnienia wyroku;

2. doręczyć odpis wyroku wraz z uzasadnieniem:

- pełnomocnikowi powoda – r.pr. L. O.,

- pełnomocnikowi pozwanego – adw. D. R.;

3. przedłożyć akta po upływie 21 dni od wykonania lub z wpływem.

SSO Barbara Konińska